

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Zielonej Górze

LZG-4101-06-02/2012

P/12/125

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/12/125 – Informatyzacja szpitali
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Zielonej Górze
Kontroler	Oskar Zadrejko, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 82708 z dnia 10 sierpnia 2012 r. (dowód: akta kontroli, str. 2-3)
Jednostka kontrolowana	105 Szpital Wojskowy z Przychodnią SPZOZ w Żarach, ul. Domańskiego 2, 68-200 Żary
Kierownik jednostki kontrolowanej	lek. med. Sławomir Gaik, Dyrektor Szpitala (dowód: akta kontroli, str. 1, 4-6)

Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie, mimo stwierdzonych nieprawidłowości.

Uzasadnienie oceny ogólnej

Formułując powyższą ocenę Najwyższa Izba Kontroli wzięła pod uwagę działania zmierzające do przystosowania Szpitala do wymogów ustawy z dnia 28 kwietnia 2011 r. o systemie informacji w ochronie zdrowia¹ oraz wykorzystania środków Unii Europejskiej do informatyzacji jednostki. Kontrolą objęto lata 2011-2012.²

Pozytywnie ocenić należy wykorzystywanie przez Szpital urządzeń laboratoryjno-diagnostycznych umożliwiających cyfrowy zapis wyników, posiadanie wewnętrznej sieci LAN oraz zapewnienie dostępu do Internetu dla personelu medycznego i administracji. Jednakże specjalistyczne oprogramowanie obsługujące te urządzenia nie umożliwia interoperacyjności z systemami innych usługodawców.

Pacjenci mogą uzyskać informacje na temat Szpitala na stronie internetowej Biuletynu Informacji Publicznej. Nie mają jednak możliwości sprawdzenia wyników badań ani umówienia się na wizytę lekarską przez Internet, nie mogą również przesłać dokumentacji w formie elektronicznej. Szpital nie prowadzi bowiem elektronicznej skrzynki podawczej lub innego równoważnego systemu korespondencji.

Szpital nie współpracował z Centrum Systemów Informacyjnych Ochrony Zdrowia poprzez uczestnictwo w szkoleniach, konferencjach i testach oprogramowania.

NIK pozytywnie ocenia natomiast opracowanie i wdrożenie Polityki Bezpieczeństwa Ochrony Danych Osobowych, regulującej dostęp pracowników Szpitala i podmiotów zewnętrznych do danych osobowych, a wprowadzenie procedur zabezpieczenia infrastruktury informatycznej spowodowało, że spełnione zostały warunki prowadzenia i zabezpieczenia dokumentacji medycznej w formie elektronicznej.

Na negatywną ocenę zasługuje udzielenie 3 zamówień publicznych z pominięciem przepisów ustawy Prawo zamówień publicznych.

¹ Dz. U. Nr 113, poz. 657 ze zm.

² Do dnia zakończenia kontroli.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Ocena stanu z informatyzowania Szpitala

1.1. Wyposażenie w aparaturę diagnostyczną z możliwością cyfrowego zapisu wyników oraz systemy informatyczne wspomagające proces zarządzania

Opis stanu faktycznego

105 Szpital Wojskowy z Przychodnią, którego organem założycielskim jest Minister Obrony Narodowej, dysponuje liczbą 407 łóżek na 17 oddziałach, zatrudnia 141 lekarzy i 311 pielęgniarek. Szpital wyposażony jest w 190 komputerów, z czego 89 znajduje się na oddziałach szpitalnych, 20 w laboratoriach i pracowniach diagnostycznych oraz 81 w części administracyjnej. Komputery mają zapewniony dostęp do sieci lokalnej i Internetu na łączu asymetrycznym z prędkością do 10 Mb/s. Dostęp do Internetu zapewniony był zarówno dla pracowników administracji, jak i na oddziałach szpitalnych, na izbie przyjęć i szpitalnym oddziale ratunkowym.

Oddziały Szpitala wyposażone były m.in. w następujący sprzęt z cyfrowym zapisem wyników:

- analizator wieloparametrowy,
- tomograf komputerowy,
- ultrasonograf kardiologiczny,
- aparat RTG.

Wymieniony sprzęt podłączony był do sieci lokalnej. Szpital nie przekazywał innym podmiotom danych obrazowych drogą elektroniczną. SPZOZ nie był wyposażony w cyfrowy aparat mammograficzny, cyfrowy aparat do rezonansu magnetycznego ani w cyfrowy angiograf lub zestaw do badań naczyniowych.

Szpital nie współpracował z Centrum Systemów Informacyjnych Ochrony Zdrowia, poprzez uczestnictwo w szkoleniach, konferencjach i testach oprogramowania.

(dowód: akta kontroli, str. 47-57)

1.1.1. Szpital wykorzystuje następujące oprogramowanie specjalistyczne:

- InfoMedica - oprogramowanie administracyjno-zarządcze, producenta Asseco SA z Rzeszowa (zawierający moduły: finanse-księgowość, sprzedaż, wycena kosztów świadczeń, gospodarka materiałowa, środki trwałe, wyposażenie, kadry i płace),
- Hipokrates - system obsługi medycznej, producenta Asseco SA z Rzeszowa (zawierający moduły: administrator systemu, izba przyjęć, oddział, statystyka szpitalna, apteka, apteczka oddziałowa, zlecenia oddziałowe, rachunek kosztów leczenia),
- system RUM_W1 do ewidencji list osób oczekujących na udzielenie świadczenia oraz do rejestracji świadczeń ambulatoryjnych, producenta Procommerce sp. z o.o. z Łodzi,
- Centrum – oprogramowanie do obsługi laboratorium, producent Marcel,
- oprogramowanie do badań diagnostycznych, zapisujące dane obrazowe – Asteion (Toshiba), Iris (Medicom Ortopol Technology), Medicom (Medinet).

Zapis danych obrazowych w formacie DICOM i przekazywanie tych danych innym podmiotom umożliwia tomograf komputerowy, obsługiwany przez oprogramowanie Asteion, na oddziale w Żarach. Szpital nie przysyła danych obrazowych drogą elektroniczną innym podmiotom świadczącym usługi medyczne, poza testowym przesłaniem danych do placówki w Zielonej Górze. Test przesyłu wypadł pozytywnie.

(dowód: akta kontroli, str. 49-50)

Z każdym z dostawców oprogramowania Szpital podpisał umowę gwarantującą nadzór autorski, opiekę serwisową oraz możliwość rozwoju oprogramowania, tj.:

- umowa na nadzór autorski z Asseco Poland SA z Rzeszowa – oprogramowanie Hipokrates i InfoMedica,
- umowa na obsługę serwisową z PHU Procommerce sp. z o.o. z Łodzi – oprogramowanie RUM_W1,
- umowa z Siemens sp. z o.o. z Warszawy, w ramach której dostarczono analizator biochemiczny wraz z niezbędnym oprogramowaniem.

Dodatkowo Szpital zawarł z firmą Prospen Paweł Nowakowski z Łaska, umowę na objęcie opieką serwisową oprogramowania InfoMedica, w ramach której wykonawca zapewnia comiesięczne wizyty serwisowe, bieżące konsultacje oraz aktualizację oprogramowania.

(dowód: akta kontroli, str. 77-170, 181-189)

Pomiędzy wykazanymi wyżej systemami informatycznymi nie była stosowana wymiana danych. W obecnej funkcjonalności systemy wykorzystywane przez Szpital nie dysponują interfejsem do wymiany danych między sobą. Kierownik Działu Statystyczno-Informatycznego Renata Szot wyjaśniła, że „(...) w wykorzystywanych przez Szpital podsystemach (tzw. „system rozproszony”) dostarczanych przez różne firmy informatyczne, w niektórych zakresach istnieje możliwość wymiany danych między systemami, w zależności od dziedziny, której dotyczy oprogramowanie. Na dzień dzisiejszy taka wymiana w 105 Szpitalu nie jest stosowana. (...) Szpital na dzień dzisiejszy nie korzysta z wymiany danych pomiędzy tymi systemami, ze względu przede wszystkim na nakłady finansowe, które Szpital musiałby ponieść m.in. na licencje umożliwiające wymianę danych. A poniesienie tych nakładów byłoby nieefektywne, ze względu, iż Szpital musi przygotować się do wprowadzenia oprogramowania umożliwiającego prowadzenie dokumentacji elektronicznej w 2014 roku (aktualizacja lub wymiana oprogramowania wiązałaby się z poniesieniem ponownie nakładów finansowych na wdrożenie wymiany danych)”.

Odnosząc się do funkcjonalności oprogramowania wykorzystywanego w Szpitalu Kierownik R. Szot wyjaśniła, że: „(...) posiadany przez Szpital system do obsługi części „białej” funkcjonuje w Szpitalu od kilkunastu lat, posiadane przez Szpital licencje dotyczą oddziałów czyli ruchu chorych w lecznictwie stacjonarnym oraz apteki wewnętrznej Szpitala, jest wykorzystywany przede wszystkim do ruchu chorych, wspomagania izby przyjęć i SORu do zakładania historii choroby pacjenta (wydruk danych o przyjęciu do Szpitala) oraz rozliczeń apteki i apteczek oddziałowych. Do rozliczeń z NFZ jest wykorzystywane oprogramowanie, które jest kontynuacją programu, który Lubuska Kasa Chorych przekazywała bezpłatnie świadczeniodawcom w celu umożliwienia rozliczeń. Od momentu rozpoczęcia funkcjonowania otwartego formatu wymiany danych z NFZ Szpital korzysta bezpośrednio ze wsparcia producenta programu do rozliczeń świadczeń stacjonarnych i ambulatoryjnych. (...) Możliwy jest eksport danych w formacie XML do innego systemu teleinformatycznego, przy założeniu odczytu danych w formacie XML według struktury określonej przez NFZ”.

(dowód: akta kontroli, str. 55-57, 255)

Oprogramowanie wykorzystywane w Szpitalu nie posiada testów akceptacyjnych, o których mowa w rozporządzeniu Ministra Nauki i Informatyzacji z dnia 19 października 2005 r. w sprawie testów akceptacyjnych oraz badania oprogramowania interfejsowego i weryfikacji tego badania³, ponieważ jednostka nie prowadzi elektronicznej wymiany informacji z podmiotami niebędącymi podmiotami publicznymi (§ 5 ust. 3).

(dowód: akta kontroli, str. 60)

³ Dz. U. Nr 127 poz. 1836

Szpital posiadał własną stronę internetową⁴, jednak pacjenci nie mieli możliwości internetowego umówienia się na wizytę lekarską, ani sprawdzenia za pomocą Internetu wyników badań diagnostycznych. Szpital nie wykorzystywał podpisu elektronicznego, elektronicznej skrzynki podawczej, np. na platformie ePUAP lub innego równoważnego systemu korespondencji.

(dowód: akta kontroli, str. 48, 55,)

Dokumentacja medyczna prowadzona była w Szpitalu w formie papierowej i elektronicznej, gdyż nie wszystkie systemy informatyczne były w pełni przystosowane do prowadzenia dokumentacji medycznej w formie elektronicznej. Wykorzystywane w Szpitalu oprogramowanie Hipokrates i RUM_W1 zawiera elementy dokumentacji medycznej, m.in. takie jak: dane osobowe pacjenta, dane o ubezpieczeniu, informacje o rejestracji na oddziale, rozpoznanie, rejestr pobyków w szpitalu, informacja o przebiegu leczenia, informacje o kolejce oczekujących, informacja o wyborze lekarza POZ. Dokumentacja papierowa sporządzana była w oparciu o dane z systemów informatycznych.

(dowód: akta kontroli, str. 55, 253-254)

Systemy informatyczne przetwarzające dane, stanowiące elementy dokumentacji medycznej, spełniały warunki sporządzania w postaci elektronicznej zbiorów danych objętych dokumentacją medyczną, o których mowa w § 59 ust. 1 rozporządzenia Ministra Obrony Narodowej z dnia 18 grudnia 2009 r. w sprawie rodzajów i zakresu dokumentacji medycznej w zakładach opieki zdrowotnej utworzonych przez Ministra Obrony Narodowej oraz sposobu jej przetwarzania⁵. Systemy informatyczne zapewniały:

- zachowanie selektywności dostępu do zbioru informacji,
- zabezpieczenie zbioru informacji przed dostępem osób nieuprawnionych,
- zabezpieczenie zbioru informacji przed zniszczeniem, uszkodzeniem lub utratą,
- rejestrowanie historii zmian i ich autorów.

Z oprogramowania Hipokrates i RUM_W1 możliwy jest eksport danych w formacie PDF oraz XML według struktury określonej przez NFZ, zgodnie z § 60 ust. 2 rozporządzenia. Spełnione zostały również warunki zabezpieczenia, przewidziane dla dokumentacji medycznej prowadzonej w postaci elektronicznej, określone w § 65 ww. rozporządzenia, tj.:

- zapewniono dostępność do danych wyłącznie dla osób uprawnionych,
- dane są chronione przed przypadkowym lub nieuprawnionym zniszczeniem,
- zastosowane są metody i środki ochrony dokumentacji, których skuteczność w czasie ich zastosowania jest powszechnie uznawana,
- systematycznego dokonywania analizy zagrożeń,
- opracowania i stosowania procedur zabezpieczania dokumentacji i systemów ich przetwarzania, w tym procedur dostępu oraz przechowywania,
- stosowania środków bezpieczeństwa adekwatnych do zagrożeń,
- bieżącego kontrolowania funkcjonowania wszystkich organizacyjnych i techniczno-informatycznych sposobów zabezpieczenia, a także okresowego dokonywania oceny skuteczności tych sposobów.

(dowód: akta kontroli, str. 253-255)

W celu zapewnienia właściwej ochrony danych osobowych przetwarzanych przez Szpital opracowana została Polityka Bezpieczeństwa Ochrony Danych Osobowych, wprowadzona przez Dyrektora zarządzeniem nr 122/13/2012 z 26.06.2012 r. Tym

⁴ www.105szpital.org.pl oraz www.bip.105szpital.pl

⁵ Dz. U. Nr 222, poz. 1765

samym zarządzeniem wprowadzona została instrukcja zarządzania systemami informatycznymi, zawierająca procedury:

- zabezpieczenia infrastruktury informatycznej,
- zabezpieczenia baz danych i oprogramowania przetwarzającego dane osobowe,
- dostępu podmiotów zewnętrznych do sieci i oprogramowania,
- dostępu podmiotów zewnętrznych do zbiorów danych osobowych.

(dowód: akta kontroli, str. 220-235)

1.1.2. W rejestrach zamówień publicznych Szpitala na lata 2011-2012 brak jest zapisów dotyczących zamówień na dostawę sprzętu informatycznego i systemów informatycznych. Do dnia zakończenia kontroli Szpital nie prowadził postępowań przetargowych w celu udzielenia zamówienia publicznego na zakup systemów informatycznych.

(dowód: akta kontroli, str. 190-193)

*Ustalone
nieprawidłowości*

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W momencie rozpoczęcia kontroli Szpital nie występował na stronie głównej Biuletynu Informacji Publicznej (www.bip.gov.pl) w spisie podmiotów zobowiązanych do udzielania informacji publicznej, mimo że zgodnie z art. 9 ust. 3 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej⁶, zobowiązany był do przekazania ministrowi, właściwemu do spraw informatyzacji, danych niezbędnych do umieszczenia na stronie głównej BIP. Przedmiotowy wniosek o wpis Szpitala na listę wysłany został 6.01.2009 r., nie sprawdzono jednak czy Szpital znalazł się na liście podmiotów. Brak ten został uzupełniony w trakcie kontroli.

(dowód: akta kontroli str. 244-252)

Na stronie BIP Szpitala nie funkcjonowała również elektroniczna skrzynka podawcza lub inny równoważny system korespondencji. Zgodnie z art. 16 ust. 1 ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne⁷, Szpital, jako podmiot publiczny, zobowiązany był zapewnić możliwość przekazywania danych w formie elektronicznej przez wymianę dokumentów elektronicznych związanych z załatwianiem spraw należących do zakresu działania Szpitala.

W trakcie kontroli Dyrektor Szpitala sporządził i przesłał właściwy wniosek o aktywowanie funkcjonalności elektronicznej Platformy Usług Administracji Publicznej dla Podmiotu Publicznego.

Odpowiedzialny za administrowanie stroną BIP Szpitala, informatyk T. Bryjak, wyjaśnił m.in., że brak skrzynki podawczej na stronie internetowej Szpitala wynikał z jego niewiedzy w zakresie obowiązujących przepisów w tym zakresie.

(dowód: akta kontroli, str. 244, 247, 250-251)

2. Zgodnie z postanowieniem Polityki Bezpieczeństwa Ochrony Danych Osobowych, do przetwarzania danych dopuszczone są wyłącznie osoby posiadające upoważnienia nadane przez administratora bezpieczeństwa informacji – pkt 8 ppkt 1 d). Polityka Bezpieczeństwa wprowadzona została przez Dyrektora Szpitala 26.06.2012 r., a do czasu rozpoczęcia kontroli pisemne upoważnienie posiadało jedynie 87 osób.

⁶ Dz. U. Nr 112, nr 1198 ze zm.

⁷ Dz. U. Nr 64, poz. 565 ze zm.

Administrator Bezpieczeństwa Informacji Tomasz Bryjak wyjaśnił, że brak wystawienia pisemnych upoważnień dla wszystkich osób upoważnionych spowodowany był późnym wprowadzeniem Polityki Bezpieczeństwa (na odprawie z pracownikami we wrześniu), brakiem przygotowania list osób do upoważnień przez kierowników poszczególnych komórek Szpitala oraz sezonem urlopowym.

Dyrektor Sławomir Gaik wyjaśnił, że regulacje mające na celu zabezpieczenie danych osobowych gromadzonych i przetwarzanych w systemach informatycznych wprowadzone były już w 2008 r. Od 2011 roku prowadzone były kompleksowe działania mające na celu zabezpieczenie obszaru ochrony danych osobowych. Po odpowiednim przeszkoleniu jeden z informatyków przejął obowiązki administratora bezpieczeństwa informacji w celu dostosowania systemów informatycznych do aktualnych standardów stanu prawnego w zakresie ochrony danych osobowych. Ponadto każdy aktualny i nowy pracownik był informowany o wszelkich obowiązkach w miejscu pracy, w tym zakazie rozpowszechniania danych osobowych.

W trakcie kontroli, do dnia 31.10.2012 r., sporządzone zostały pisemne upoważnienia dla wszystkich pozostałych osób uprawnionych do dostępu do danych osobowych w Szpitalu.

(dowód: akta kontroli, str. 220, 225, 237-243)

3. Szpital udzielił 3 zamówień publicznych firmie Asseco SA z Rzeszowa, na nadzór autorski oprogramowania Infomedica i Hipokrates, dotyczących okresu 2011-2012, bez przeprowadzenia postępowania o udzielenie zamówienia publicznego, mimo takiego obowiązku wynikającego z art. 7 ust.3 ustawy z dnia 29 września 2004 r. Prawo zamówień publicznych⁸ (Pzp). Udzielenie zamówienia z pominięciem przepisów Pzp stanowi również naruszenie art. 44 ust. 4 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych⁹. Wartość netto podpisanych umów wynosiła 69.912 zł, 70.812 zł i 73.812zł, co stanowiło odpowiednio równowartość 18.211, 18.445 i 18.363 euro¹⁰. Łączna wartość brutto zawartych umów wyniosła 263.180,16 zł¹¹. W każdej z umów zapisano, że umowa zawierana jest w trybie z wolnej ręki, jednak nie spełniono żadnego z wymogów przewidzianych dla tego trybu, wymienionych w art. 68 ust.1 i 2, art. 66 ust. 2, art. 95 ust. 1 i art. 95 ust. 1 Pzp, tj.: nie zwrócono się do wykonawcy z zaproszeniem do negocjacji (brak dowodów udziału w postępowaniu), nie zamieszczono w BIP ogłoszenia o zamiarze zawarcia umowy, nie sporządzono protokołu postępowania o udzielenie zamówienia oraz nie zamieszczono w BIP ogłoszenia o udzieleniu zamówienia. W rocznym planie zamówień oraz rejestrze zrealizowanych zamówień sporządzonych w Dziale Zamówień Publicznych nie uwzględniono zamówień na nadzór autorski. Odpowiedzialny za udzielenie zamówienia Dyrektor Szpitala Sławomir Gaik wyjaśnił, że przed podpisaniem każdej umowy prowadzone były negocjacje z wykonawcą, jednak nie zachowano formy pisemnej tych negocjacji. Przyczyną udzielenia zamówienia z pominięciem przepisów ustawy Pzp było, zdaniem Dyrektora, przeoczenie Kierownika Działu Zamówień Publicznych polegające na nieprzygotowaniu postępowania o udzielenie zamówienia.

(dowód: akta kontroli, str. 134-170, 196-199, 201-203, 210-215)

*Uwagi dotyczące
badanej
działalności*

Analiza umów dotyczących nadzoru autorskiego i opieki serwisowej oprogramowania InfoMedica, zawartych z Asseco Poland SA i Prosen Paweł Nowakowski oraz zadań Działu Statystyczno-Informatycznego wykazała, że:

⁸ Dz. U. z 2010. Nr 113, poz. 759 ze zm.

⁹ Dz. U. Nr 157, poz. 1240 ze zm.

¹⁰ Od 1.01.2010 r. obowiązywał kurs 3,839 zł, od 1.01.2012 r. obowiązuje kurs 4,0196 za 1 euro.

¹¹ 85.292,64 zł (69.912 zł netto) – umowa na okres 01.07.2010-30.06.2011; 87.098,76 zł (70.812 zł netto) – umowa na okres 01.07.2011-30.06.2012; 90.788,76 zł (73.812 zł netto) umowa na okres 01.07.2012-30.06.2013.

- czynności serwisowe zapisane w umowie z Prospen PN, takie jak: konfiguracja baz danych do potrzeb Szpitala, bieżące optymalizowanie konfiguracji oprogramowania i sprzętu uwzględniające potrzeby Szpitala, pomoc w awaryjnym odtwarzaniu stanu oprogramowania i zgromadzonych danych, czy nawet instalowanie nowych wersji oprogramowania, są możliwe do zrealizowania przez pracowników Działu S-I Szpitala,
- doradztwo i udzielanie konsultacji w zakresie przedsięwzięć informatycznych Szpitala, zapisane w umowie z Prospen PN należy do podstawowych zadań Działu S-I i nie było realizowane przez Prospen PN.

Kierownik Działu S-I Renata Szot potwierdziła możliwość realizacji wybranych czynności zapisanych w umowie z firmą Prospen PN, pod warunkiem udziału informatyków w szkoleniach producenta i uzyskaniu odpowiednich certyfikatów. W sytuacji przejęcia przez Dział S-I czynności zapisanych w umowie z Prospen PN zasadne byłoby, zdaniem R. Szot, zwiększenie stanu osobowego Działu o jeden etat.

(dowód: akta kontroli, str. 172-173)

Wartość ostatniej umowy z Prospen PN podpisanej na okres od 1.07.2012 do 31.03.2014 wyniosła brutto 65.313 zł. W sytuacji, kiedy część zadań wynikających z umowy byłaby możliwa do realizacji przez Dział S-I Szpitala, NIK zwraca uwagę na potrzebę analizy zapisów umowy dotyczącej opieki serwisowej oprogramowania InfoMedica w odniesieniu do własnych możliwości Szpitala w tym zakresie.

1.2. Ocena zasobów kadrowych usługodawcy

Opis stanu faktycznego

W latach 2011-2012 w Szpitalu zatrudnionych było 4 pracowników z wykształceniem informatycznym. W sierpniu 2011 r. rozwiązano umowę z informatykiem w filii Szpitala w Żaganiu, a na jego miejsce zatrudniono nową osobę.

(dowód: akta kontroli, str. 70, 72, 255)

Personel medyczny i administracyjny nie uczestniczył w odrębnych szkoleniach z zakresu obsługi systemów informatycznych, poza jedynym bezpłatnym szkoleniem dotyczącym aktualizacji wprowadzania do systemu NFZ wniosków i zleceń na zaopatrzenie w środki ortopedyczne. Szkolenie zorganizował Lubuski Oddział NFZ.

Jak wyjaśniła kierownik Działu Kadrowo-Płacowego Mariola Majewska:

„Personel medyczny jest szkolony wewnętrznie w zależności od potrzeb przez zatrudnionych informatyków, w zakresie obsługi systemów informatycznych Hipokrates. Personel administracyjny jest szkolony z zakresu użytkowania systemu InfoMedica w zależności od potrzeb (zmiany programowe, bieżące doszkalanie) przez firmę Prospen w ramach wizyt serwisowych – średnio raz w miesiącu”.

(dowód: akta kontroli, str. 70, 72)

*Ustalone
nieprawidłowości*

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność Szpitala w badanym obszarze, mimo stwierdzonych nieprawidłowości.

2. Źródła finansowania zakupów informatycznych oraz cyfrowych urządzeń diagnostycznych

2.1. Ocena wykorzystania środków własnych, organów założycielskich lub właścicielskich oraz środków budżetu UE do informatyzacji usługodawcy

Opis stanu faktycznego

Finansując projekty informatyczne, w okresie objętym kontrolą Szpital nie korzystał ze środków organu założycielskiego ani ze środków pochodzących z Regionalnych Programów Operacyjnych. Wydatki na cele informatyczne pochodziły ze środków własnych Szpitala. Zakres rzeczowy wydatków przedstawiał się następująco:

w 2011 r.:

- 28.826,35 zł - wartości niematerialne i prawne (licencje),
- 4.861,96 zł - rozbudowa sieci informatycznej,
- 136.229,64 – usługi informatyczne,
- 91.852,79 - środki trwałe oraz materiały niezaliczone do środków trwałych, które przeszły przez magazyn (zestawy komputerowe, drukarki, monitory);

w 2012 r. (do 25.09):

- 13.214,81 zł - wartości niematerialne i prawne (licencje),
- 7.779,03 zł - rozbudowa sieci informatycznej,
- 86.579,56 – usługi informatyczne,
- 79.651,92 - środki trwałe oraz materiały niezaliczone do środków trwałych, które przeszły przez magazyn.

(dowód: akta kontroli, str. 51, 73, 75-76)

Dyrekcja Szpitala podejmując działania zmierzające do uzyskania finansowania ze środków budżetu UE zgłosiła Szpital w 2011 r. do projektu „Lubuskie e-zdrowie”, finansowanego w ramach Lubuskiego Regionalnego Programu Operacyjnego.

W ramach projektu planowano m.in.:

- wdrożenie możliwości wysłania elektronicznego wniosku o powtórzenie recepty,
- wdrożenie zintegrowanego systemu informatycznego wspomagającego kierownictwo placówek ochrony zdrowia,
- doposażenie w sprzęt IT wszystkich placówek ochrony zdrowia biorących udział w projekcie.

Ze względu na fakt, że 105 Szpital Wojskowy nie został przejęty przez Województwo Lubuskie, jak zakładano w 2011 r., został on wykluczony z udziału w projekcie.

(dowód: akta kontroli, str. 67-69)

*Ustalone
nieprawidłowości*

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

2.2. Ocena potrzeb finansowych niezbędnych do dostosowania Szpitala do wymogów ustawy o systemie informacji w ochronie zdrowia

Opis stanu faktycznego

Do czasu rozpoczęcia kontroli Szpital nie dysponował odrębną, pisemną analizą kosztów dostosowania do wymogów ustawy o systemie informacji w ochronie zdrowia. W złożonych wyjaśnieniach Z-ca Dyrektora ds. Ekonomiczno-Technicznych Andrzej Sodkiewicz oszacował wydatki związane z dostosowaniem Szpitala do ustawy o systemie informacji w ochronie zdrowia na łączną kwotę 1.575.000 zł. Szczegółowe koszty przedstawił następująco:

Rodzaj wydatków	2013r.	2014r.
Serwery (do części białej oraz wymiana serwera szarej strefy) bez RIS/PACS	50.000	50.000
Osieciovanie poradni i pracowni (bud. 23, 7, 12, 28) w zależności od wyboru sposobu realizacji	10.000 – 40.000	
Sprzęt sieciowy (switch'w itp.)	50.000	
Upgrade Zintegrowanego Systemu Szpitalnego (ruch chorych, rejestracja i ewidencja świadczeń medycznych w poradniach, statystyka medyczna i rozliczanie z NFZ, obsługa gospodarki lekami w aptece szpitalnej i apteczkach oddziałowych, zlecenia, wymiana informacji – integracja z systemem laboratoryjnym, wymiana informacji – integracja z częścią szarą.	250.000	250.000
Koszt licencji integracji ze strony systemu laboratoryjnego + stały serwis systemu laboratoryjnego		40.000
Zakup komputerów do poradni		100.000 – 150.000
Zakup urządzeń peryferyjnych (drukarki) do poradni		20.000 – 25.000
System RIS/PACS + integracja z Systemem Szpitalnym + ucyfrowienie analogowe sprzętu (skaner + stacja technika do obróbki) Zakład Diagnostyki Obrazowej, Pracownia Endoskopowa, Pracownia Scyntygrafii, USG na oddziałach, Żagań RTG, Żagań Endoskopia, Żagań USG	300.000 40.000 60.000	
Koszt stałego serwisu z punktu powyżej	10.000	10.000
Integracja POZ Osiecznica i Świątoszów z Systemem Szpitalnym, licencje, zakup komputerów, łącze internetowe, sprzęt i okablowanie sieciowe (routery, switchy), e-skierowanie, e-recepta, e-zlecenie, w zależności jakie będą rozporządzenia w tym zakresie		40.000
Koszt nadzoru autorskiego ASSECO	100.000	100.000
Suma	900.000zł	675.000zł

(dowód: akta kontroli, str. 65-66)

Odnosząc się do dostosowania Szpitala do wymogów ustawy o systemie informacji w ochronie zdrowia Dyrektor Andrzej Sodkiewicz wyjaśnił, że: „Przez ostatnie lata informatyzacja nigdy nie była traktowana priorytetowo, w szpitalu zawsze w pierwszej kolejności był sprzęt medyczny w drugiej kolejności remonty, które mają dostosować szpital do wymogów (...) pod względem sanitarnym. (...) Oceniając realizację wymogów ustawy z dnia 28 kwietnia 2011 roku stwierdzamy, że jest niewystarczająca i w swoich planach na 2013 rok przewidujemy wydzierżawienie sprzętu do laboratorium i włączenie do sieci informatycznej (...)”

Podsumowując działania Szpitala zmierzające do doposażenia w sprzęt medyczny z zapisem cyfrowym Dyrektor Sodkiewicz podał, że Szpital planuje w najbliższym czasie zakup:

- ultrasonografu, w ramach realizacji programu „Zakup średniej klasy aparatu ultrasonograficznego z opcją dopplerowską przeznaczony do badań naczyń obwodowych”,
- tomografu komputerowego 64 rzędowego z oprogramowaniem archiwizacyjnym RIS i PACS, w ramach programu „Zakup aparatury diagnostycznej dla wczesnego

wykrywania nowotworów”. Na zakup tomografu Szpitalowi przyznano dotację w wysokości 2.781.250 zł.

Do najważniejszych trudności w dostosowaniu jednostki do wymogów ustawy o systemie informacji w ochronie zdrowia kierownictwo Szpitala zaliczyło poniesienie nakładów finansowych na zakup oprogramowania i cyfrowego sprzętu medycznego oraz przeszkolenie i zmianę trybu pracy personelu medycznego.

(dowód: akta kontroli, str. 63-64)

Kierownik Działu S-I Renata Szot odnosząc się do dostosowania Szpitala do wymogów ustawy o systemie informacji w ochronie zdrowia podała, że „W tym roku w porozumieniu z Dyrekcją zostały dokonane ustalenia, iż system funkcjonujący w części „białej” powinien być ujednolicony, funkcjonujący w lecznictwie stacjonarnym jak i ambulatoryjnym, priorytetem jest, oprócz umożliwienia prowadzenia elektronicznej dokumentacji medycznej zgodnie z rozporządzeniem, umożliwienie sprawnego rozliczania z NFZ, a w następnej kolejności wymiana danych z systemem laboratoryjnym, integracja z częścią szarą, itd. Szpital zwrócił się do producenta obecnie posiadanego oprogramowania części „białej” o przedstawienie wstępnej informacji o możliwości spełnienia przez system ww. wymagań. Jednocześnie poprzez internet lub kontakt z innymi producentami oprogramowania dla szpitali, jest analizowany rozwój sytuacji związanej z przygotowaniem do wdrożenia i prowadzenia elektronicznej dokumentacji medycznej”.

(dowód: akta kontroli, str. 56)

*Ustalone
nieprawidłowości*

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność Szpitala w badanym obszarze.

Wnioski

*Wnioski
pokontrolne*

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK¹², wnosi o:

1. Zapewnienie możliwości elektronicznej komunikacji ze Szpitalem za pomocą skrzynki podawczej lub równoważnego systemu korespondencji.
2. Udzielanie zamówień publicznych zgodnie z przepisami ustawy Prawo zamówień publicznych.
3. Korektę rejestrów zamówień publicznych o udzielone zamówienia na nadzór autorski oprogramowania InfoMedica i Hipokrates oraz uwzględnienie udzielonego zamówienia w sprawozdaniu rocznym za 2012 r.

¹² Dz. U. z 2012 r. poz. 82

Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

*Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń*

Zgodnie z art. 54 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Dyrektora Delegatury NIK w Zielonej Górze.

*Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania
uwag i wykonania
wniosków*

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 30 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Zielona Góra, dnia 29 listopada 2012 r.

Kontroler

Dyrektor

Delegatury NIK w Zielonej Górze

Oskar Zadrejko

Włodzimierz Stobrawa

.....

.....